

Nr 73

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i utlänningslagen den 30 april 1954 (nr 193), m. m., såvitt propositionen behandlats av andra lagutskottet, jämte motioner i ämnet.

Genom en den 31 oktober 1968 dagtecknad proposition, nr 158, vilken hänvisats till lagutskott, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över justitieärenden och lagrådets protokoll, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

- 1) lag om ändring i utlänningslagen den 30 april 1954 (nr 193),
- 2) lag angående ändring i lagen den 22 juni 1950 (nr 382) om svenskt medborgarskap,
- 3) lag angående ändrad lydelse av 3 och 5 §§ lagen den 9 april 1965 (nr 94) om polisregister m. m.

Lagförslagen har behandlats, såvitt avser ändring i utlänningslagen av andra lagutskottet och beträffande övriga ändringar av första lagutskottet (1 LU 1968: 54).

De i propositionen föreslagna ändringarna ansluter till vad som föreslagits i prop. 1968: 142 angående riktlinjer för utlänningspolitiken m. m. Sistnämnda proposition har behandlats av statsutskottet (SU 1968: 196).

I samband med förslaget till ändring av utlänningslagen har andra lagutskottet behandlat följande i anledning av prop. 158 väckta motioner, nämligen

- 1) de likalydande motionerna I: 1036 av herr Åkerlund och herr Ohlsson, Ebbe, samt II: 1312 av herr Ringaby och fröken Ljungberg;
- 2) motionen II: 1302 av herr Lorentzon m. fl.

Det av andra lagutskottet behandlade lagförslaget är av följande lydelse (s. 2—5).

Förslag

till

Lag

om ändring i utlänningslagen den 30 april 1954 (nr 193)

Härigenom förordnas, dels att 11, 12, 16, 23, 29, 46, 62, 65 och 71 §§ utlänningslagen den 30 april 1954¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges, dels att i lagen skall införas en ny paragraf, 12 a §, av nedan angiven lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

11 §.

Visering, uppehållstillstånd — — — av bosättningstillstånd.

Visering må — — — — — utrikes ärendena.

Upphållstillstånd må, i den omfattning Konungen bestämmer, meddelas av polismyndighet; finner polismyndigheten att ansökan om uppehållstillstånd icke bör bifallas, skall ärendet underställas den centrala utlänningsmyndigheten. Utresebeslut må meddelas endast av den centrala utlänningsmyndigheten; *innan sådant beslut fattas, skall yttrande inhämtas från utlänningsnämnden.*

Upphållstillstånd må, i den omfattning Konungen bestämmer, meddelas av polismyndighet; finner polismyndigheten att ansökan om uppehållstillstånd icke bör bifallas, skall ärendet underställas den centrala utlänningsmyndigheten. Utresebeslut må meddelas endast av den centrala utlänningsmyndigheten.

12 §.

Utresebeslut eller beslut, varigenom ansökan om uppehållstillstånd lämnas utan bifall på grund av omständighet som enligt 19 § första stycket 2—5 eller 29 § första stycket kan föranleda avvisning eller utvisning, må icke meddelas utan att yttrande inhämtats från utlänningsnämnden.

Upphållstillstånd, som innebär rätt att vistas allenast inom en kommun eller ett *landfiskalsdistrikt*, må

Upphållstillstånd, som innebär rätt att vistas allenast inom en kommun eller ett *polisdistrikt*, må ej,

¹ Senaste lydelse av 71 § se 1963:196.

(Nuvarande lydelse)

ej, utan att utlänningsnämndens yttrande inhämtats, meddelas för längre tid än ett år eller förlängas utöver nämnda tid. Finner nämnden att inskränkningen i utlänningsrätt att välja vistelseort icke är behövlig, skall frågan härom underställas Konungen.

(Föreslagen lydelse)

utan att utlänningsnämndens yttrande inhämtats, meddelas för längre tid än ett år eller förlängas utöver nämnda tid. Finner nämnden att inskränkningen i utlänningsrätt att välja vistelseort icke är behövlig, skall frågan härom underställas Konungen.

12 a §.

I beslut som avses i 12 § första stycket skall grunden för beslutet angivas och upplysning meddelas, huruvida utlänningsnämnden får överklaga beslutet. Äger han klaga, skall i beslutet givas till känna, vad han därvid har att iakttaga. Utskrift av beslutet skall tillställas utlänningsnämnden så snart det kan ske.

16 §.

Arbetstillstånd skall meddelas för viss tid och avse visst slag av arbete. Det må förbindas med de föreskrifter som finnas erforderliga. Arbetstillstånd må återkallas, om särskilda skäl äro därtill.

Arbetstillstånd skall meddelas för viss tid. Det må avse visst slag av arbete och förbindas med de övriga föreskrifter som finnas erforderliga. Arbetstillstånd må återkallas, om särskilda skäl äro därtill.

Arbetstillstånd meddelas — — — centrala utlänningsmyndigheten.

Vid handläggning — — — — — inom verksamhetsområdet.

23 §.

Beslut om förpassning meddelas, efter utlänningsnämndens hörande, av den centrala utlänningsmyndigheten; föreligger utresebeslut, erfordras dock icke att utlänningsnämnden yttrar sig i ärendet.

Beslut om förpassning meddelas, efter utlänningsnämndens hörande, av den centrala utlänningsmyndigheten. Föreligger beslut som avses i 12 § första stycket, erfordras dock icke att utlänningsnämnden yttrar sig i förpassningsärendet.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

29 §.

Utlänning må ————— försörja sig;

2) om han är hemfallen åt alkoholmissbruk och finnes i följd därav vara farlig för annans personliga säkerhet eller föra ett grovt störande levnadssätt;

3) om han av ————— brottslig verksamhet.

Vid bedömande ————— äro därtill.

2) om han är hemfallen åt alkoholmissbruk *eller narkotikamissbruk* och finnes i följd därav vara farlig för annans personliga säkerhet eller föra ett grovt störande levnadssätt;

46 §.

Över den centrala utlänningsmyndighetens beslut om avvisning, förpassning eller utvisning, så ock dess beslut i tillståndsärende, *som tillika innehåller utresebeslut*, må klagan föras av utlänningen, om utlänningsnämnden eller någon dess ledamot anfört avvikande mening eller ock nämnden i ärende rörande avvisning icke avgivit yttrande.

Vad sålunda stadgats skall ej gälla beslut om förpassning i fall då *utresebeslut föreligger*.

Klagan enligt ————— av beslutet.

Över den centrala utlänningsmyndighetens beslut om avvisning, förpassning eller utvisning, så ock dess beslut i tillståndsärende, *i vilket utlänningsnämndens yttrande inhämtats på grund av 12 § första stycket*, må klagan föras av utlänningen, om utlänningsnämnden eller någon dess ledamot anfört avvikande mening eller ock nämnden i ärende rörande avvisning icke avgivit yttrande.

Vad sålunda stadgats skall ej gälla beslut om förpassning i fall då *utlänningsnämndens yttrande i ärendet ej fordras*.

62 §.

Därest utlänning, som enligt en med stöd av denna lag meddelad föreskrift icke äger uppehålla sig utanför viss ort, viss kommun eller visst *landsfiskalsdistrikt*, anträffas på annan plats, skall han genom polismyndighetens försorg föras till plats, där han äger vistas.

Därest utlänning, som enligt en med stöd av denna lag meddelad föreskrift icke äger uppehålla sig utanför viss ort, viss kommun eller visst *polisdistrikt*, anträffas på annan plats, skall han genom polismyndighetens försorg föras till plats, där han äger vistas.

65 §.

Överträder utlänning föreskrift, meddelad med stöd av denna lag, att

Överträder utlänning föreskrift, meddelad med stöd av denna lag, att

(Nuvarande lydelse)

han icke må uppehålla sig utanför viss ort, viss kommun eller visst landsfiskalsdistrikt, straffes med fängelse i högst sex månader eller, där omständigheterna äro mildrande, med dagsböter.

(Föreslagen lydelse)

han icke må uppehålla sig utanför viss ort, viss kommun eller visst polisdistrikt, straffes med fängelse i högst sex månader eller, där omständigheterna äro mildrande, med dagsböter.

71 §.

Konungen meddelar bestämmelser om hemsändande av utlänning, som faller fattigvården till last eller omhändertages jämlikt barnavårdslagen eller sinnessjuklagen och som icke är politisk flykting.

Konungen meddelar bestämmelser om hemsändande av utlänning, som erhåller socialhjälp eller omhändertages jämlikt barnavårdslagen, lagen om beredande av slutna psykiatrisk vård i vissa fall eller 35 § lagen angående omsorger om vissa psykiskt utvecklingsstörda och som icke är politisk flykting.

Efter avtal — — — — — av avtalet.

Om utlämning — — — — — särskilt stadgat.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1969. Äldre bestämmelser äger dock alltjämt tillämpning på ärende om uppehållstillstånd som anhängiggjorts före ikraftträdandet.

Förslaget till ändring i utlänningslagen, m. m.

Förslaget i *prop. 158* till ändring i utlänningslagen innebär att utlänningsvandel får prövas i ärende om uppehållstillstånd endast i samma utsträckning som i ärende om avvisning eller utvisning. För att ytterligare stärka rättssäkerheten i ärenden om uppehållstillstånd föreslås att utlänningsvandel, som vägras uppehållstillstånd på grund av sin vandelslöshet, skall kunna besvära sig över beslutet hos Kungl. Maj:t i vissa fall. Utlänningsnämnden skall höras, innan den centrala utlänningsmyndigheten av sådant skäl avslår ansökan om uppehållstillstånd. Besvärsrätt skall liksom i ärende om avvisning eller utvisning föreligga, om nämnden eller ledamot i nämnden har haft avvikande mening.

Den nuvarande föreskriften i utlänningslagen att arbetstillstånd alltid skall avse visst slag av arbete (yrkesbegränsas) föreslås bli ändrad så att arbetstillstånd skall kunna meddelas utan sådan begränsning. Vidare föreslås att narkotikamissbruk liksom f. n. alkoholmissbruk skall kunna föranleda utvisning.

Prop. 142 innehåller förslag till riktlinjer för utlänningspolitiken och till den framtida organisationen för den centrala handläggningen av utlänningsfrågor.

En huvudlinje i utlänningspolitiken skall som hittills vara att i internationellt samarbete skapa förutsättningar för ett fritt folkutbyte. Sådana förutsättningar föreligger inte f. n. Förslagen i propositionen grundas därför på att invandringen till Sverige tills vidare måste kontrolleras för att det skall vara möjligt att samordna den med våra resurser och vår politik inom andra områden och upprätthålla principen att invandrare skall ha möjlighet att leva på samma standardnivå som den inhemska befolkningen. Frågor om invandrares anpassning i Sverige skall beredas ökat utrymme.

Enligt propositionen skall statsmakterna ta ökat ansvar för utlänningspolitiken genom att ge närmare riktlinjer för förvaltningsmyndigheternas tillståndsprövning. Förslag till sådana riktlinjer läggs fram i propositionen.

Av innehållet i *prop. 158* redovisas här vad föredraganden, *statsrådet Johansson*, anfört vid remiss till lagrådet av förslag till lag om ändring i

utlänningslagen. Beträffande övriga delar av propositionen, bl. a. utförlig specialmotivering, hänvisas till propositionen.

Det genom propositionen framlagda lagförslaget är likalydande med det förslaget, som remitterades till lagrådet. Det remitterade förslaget lämnades utan erinran av lagrådet.

Motionsyrkandena

I *motionerna I: 1036* och *II: 1312* behandlas en bestämmelse i utlänningskungörelsen — 37 § 1 mom. andra stycket h) — enligt vilken utländsk montör eller teknisk instruktör, som styrker att han har utföra bråds-kande arbete i samband med uppsättning eller reparation av maskiner eller dylikt, för en tid av fjorton dagar är befriad från eljest gällande skyldighet att ha arbetstillstånd. Motionärerna förordar, att den nuvarande tillståndsfria tiden förlängs avsevärt eller att en automatisk tillståndsgivning, som skulle innebära i huvudsak endast en registrering, införs under en i motsvarande mån förlängd tid. I *motionerna* yrkas, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t skall ge till känna vad som anförts i dessa.

I *motionen II: 1302* yrkas, att riksdagen — med bifall i övrigt till prop. 158 — måtte besluta att »i sin helhet utmönstra» 29 § första stycket 2) i förslaget till lag om ändring i utlänningslagen samt att utskottet skall föreslå de redaktionella ändringar i lagtexten som blir nödvändiga vid bifall till förslaget.

Föredraganden

Ändring i utlänningslagen

Inledande synpunkter

Från 1800-talets mitt och fram till början av 1900-talet upprätthölls allmänt principen om ett fritt folkutbyte mellan länderna. Fr. o. m. första världskriget har emellertid de flesta länder infört kontroll över utlänningsares inresa, vistelse och arbetsanställning i landet. Bortsett från tiden för de båda världskrigen, då nationella säkerhetsskäl stod i förgrunden, har huvudsyftet med utlänningskontrollen i allmänhet varit att skydda den egna arbetskraften mot konkurrens av arbetssökande från andra länder.

Denna internationella utveckling har haft sin motsvarighet i Sverige. Den tidsbegränsade utlänningslagstiftning som genomfördes år 1914 har sedermera kompletterats och dess giltighetstid har förlängts i flera omgångar. Vår första permanenta utlänningslagstiftning fick vi med 1954 års utlänningslag, som gäller allttjämt.

UTIL bygger på den internationellt erkända principen att endast landets

egna medborgare har ovillkorlig rätt att vistas i landet och få sin utkomst där. Utlänningslagstiftningens uppgift är att skapa rättsliga garantier mot godtycklig behandling av utlänningar och att i största möjliga utsträckning ge också dem en tryggad ställning. En avvägning måste alltså ske mellan de nationella skyddsintressen, som tillgodoses genom utlänningskontroll, och krav på rättsskydd för utlänningar.

De nationella skyddsintressena tillgodoses i UtIL på två vägar, dels genom individuell utlänningskontroll vars syfte är att hindra utlämning, som med hänsyn till sin person inte är önskvärd, att resa in i och vistas i landet, dels genom generell utlänningskontroll, varigenom tillströmningen av utlänningar regleras från sådana allmänna synpunkter som tillgången på arbete, bostäder, livsmedel m. m. Den individuella kontrollen har permanent karaktär, medan den generella kontrollen kan anpassas till ändringar i läget på arbets- och bostadsmarknaden m. m. Följande kontrollmedel får användas.

Individuell kontroll

1) Avvisning av icke önskvärd utlämning vid inresan eller inom tre månader därefter.

2) Utvisning av icke önskvärd utlämning som vistas i landet.

3) Förvisning av utlämning som här i landet har övertygats om brott av grövre art.

Generell kontroll

1) Visering för rätt att resa in och vistas här viss angiven tid.

2) Uppehållstillstånd för rätt att vistas här utöver en tid av tre månader.

3) Arbetstillstånd för rätt att ha arbetsanställning här.

4) Bosättningstillstånd som ger rätt att resa in hit samt utan tidsbegränsning vistas och arbeta här.

5) Förpassning ur landet av utlämning som vistas här utan att ha föreskrivet pass eller vistelsetillstånd.

Utlännings rättsskyddsintresse garanteras i fråga om den individuella kontrollen i första hand genom att UtIL anger i vilka fall avvisning, utvisning eller förvisning får ske. Över beslut om avvisning eller utvisning kan besvär föras, i sista hand och med vissa begränsningar hos Kungl. Maj:t. Fråga om förvisning handläggs av allmän domstol.

I fråga om tillstånd till inresa, vistelse och arbetsanställning här reglerar UtIL däremot inte vare sig vilka av de i lagen angivna tillstånden som krävs eller under vilka förutsättningar tillstånd får meddelas. Med hänsyn till syftet med den generella kontrollen har det överlämnats åt Kungl. Maj:t att bestämma i vilken omfattning tillstånd skall krävas. Bestämmelser härom meddelas i UtIK. Under vilka förutsättningar tillstånd meddelas bestäms huvudsakligen genom de tillståndsgivande myndigheternas praxis. Besvärsmätt föreligger i regel inte i tillståndsärende. Utlännings rättsskydd är i dessa

ärenden tillgodosett främst genom föreskrifter om att alla viktigare avgöranden skall ske under medverkan av företrädare för olika allmänna intressen. Sålunda fattas alla avslagsbeslut i tillståndsärenden inom en central utlänningsmyndighet, vars ledning består av dels representanter för olika fackmyndigheter, dels medborgarrepresentanter. Vid sin sida har den centrala utlänningsmyndigheten en nämnd, utlänningsnämnden, som består av tre ledamöter av vilka en skall inneha eller ha innehaft domarämbete. Den centrala myndigheten kan inhämta yttrande från nämnden i alla ärenden enligt UtIL. I vissa fall skall yttrande från nämnden inhämtas, innan den centrala utlänningsmyndigheten fattar beslut. Det gäller i regel bl. a. beslut om förpassning. Förpassningsbeslut kan dessutom överklagas under vissa förutsättningar.

Som jag har sagt inledningsvis ingick det i uppgifterna för den utlänningsutredning som tillsattes år 1961 att lägga fram förslag till hur den centrala handläggningen av utlänningsärenden skall organiseras. UtIL föreskriver att det skall finnas en central utlänningsmyndighet med utlänningsnämnden vid sin sida. Men lagen överlämnar åt Kungl. Maj:t att bestämma vilken myndighet som skall vara central utlänningsmyndighet. Uppgiften har ålagts statens utlänningskommission, som alltsedan den inrättades år 1944 har haft provisorisk karaktär. Utredningen har nu i betänkandet »Invandringen. Problematik och handläggning» funnit att behov alltjämt föreligger av generell utlänningskontroll i huvudsakligen nuvarande former och omfattning och att det behövs en central utlänningsmyndighet för handläggning av främst tillståndsfrågor. Betänkandet innehåller vidare förslag att begränsa möjligheterna att vägra uppehållstillstånd och att i anslutning därtill öppna större möjligheter än nu att utvisa icke önskvärd utlännning. Dessutom behandlas frågan, vilken myndighet som skall besluta i ärenden om arbetstillstånd, och i anslutning därtill övervägs om besvärshöjning bör finnas i sådana ärenden. Gemensamt för utredningens förslag i nu nämnda delar är att de, om de godtas, föranleder ändringar i UtIL. Mina överväganden i det följande begränsar sig till dessa förslag. Jag avser dessutom att behandla ett vid remissbehandlingen av utredningens betänkande väckt förslag att upphäva eller uppmjuka gällande regel att arbetstillstånd alltid skall avse visst slag av arbete (yrkesbegränsning).

Övriga delar av utredningens betänkande avser jag att anmäla senare i dag.

Tillståndssystemet m. m.

Utlänningsutredningen har i sitt arbete utgått från att det nuvarande tillståndssystemet skall behållas som medel för generell utlänningskontroll. Systemet innebär att UtIL reglerar vilka tillståndstyper som får förekomma och hur tillståndsärenden skall handläggas men överlämnar åt Kungl. Maj:t att med hänsyn till förhållandena bestämma, om eller i

vilken utsträckning tillstånd skall krävas. Vid remissbehandlingen har utredningens utgångspunkt lämnats utan erinran av praktiskt taget alla remissinstanser. Som jag senare kommer att utveckla närmare vid min anmälan av övriga delar av utredningens betänkande behövs generell utlänningskontroll för överskådlig framtid. Vidare pågår arbete inom en nyligen tillsatt, för de nordiska länderna gemensam kommitté för utredning av bl. a. förutsättningarna för en enhetlig nordisk utlänningslagstiftning. Mot denna bakgrund har jag ingen erinran mot utredningens utgångspunkt.

I några remissyttranden har föreslagits justeringar i fråga om antalet tillståndstyper. Sålunda menar bl. a. statskontoret att man skulle kunna förenkla systemet genom att föra samman uppehållstillstånd och arbetstillstånd till ett enda tillstånd, uppehållstillstånd. Sakligt saknar en sådan förenkling betydelse. Från administrativ synpunkt är förenklingen endast skenbar, eftersom tillståndet, som statskontoret också framhåller, måste graderas i två typer, en som ger rätt att både vistas och ha arbetsanställning i Sverige och en som innefattar bara rätt att vistas här. Det väsentliga från administrativ synpunkt är att frågor om uppehålls- och arbetstillstånd handläggs gemensamt och att de båda tillstånden ges för samma tider. Det sker f. n. För utlänningsgarna själva är det enligt min mening en fördel att tillstånden formellt hålls skilda åt. Härigenom undviks misstag i fråga om vilken rätt varje tillstånd ger utlänningen. Härtill vill jag foga att gällande bestämmelser inte hindrar att de båda tillstånden utfärdas som en enda handling, vilket väl låter sig göra om tillståndsfrågorna avgörs av samma myndighet. Jag vill i detta sammanhang erinra om utredningens förslag att ärenden om arbetstillstånd skall avgöras av AMS, medan avgörandet i ärenden om uppehållstillstånd alltjämt skall ankomma på den centrala utlänningsmyndigheten, ett förslag som jag behandlar i det följande. Oberoende av ställningstagandet till detta förslag, vars genomförande inte kan förenas med vad statskontoret har anfört, är jag av de anförda skälen inte beredd att förorda ifrågakvarande närmast formella justering av tillståndssystemet. Eftersom en sådan justering dessutom skulle medföra ganska omfattande författningsändringar, synes den under alla förhållanden inte böra övervägas, innan den gemensamma nordiska kommitté som jag nyss nämnde har redovisat resultatet av sitt arbete.

Vid sin prövning av hur den centrala handläggningen av utlänningsfrågor bör organiseras har utredningen undersökt om det över huvud taget behövs en central utlänningsmyndighet. Utredningen anser att så är fallet, åtminstone så länge vi upprätthåller generell utlänningskontroll. Denna ståndpunkt delas av en stor majoritet bland remissinstanserna.

Som framgår av min redogörelse i det föregående har den centrala utlänningsmyndigheten f. n. en rad uppgifter enligt UtIL och UtIK. Främst hänför sig uppgifterna till viserings- och andra tillståndsfrågor samt frågor om utlännings avlägsnande ur landet. Vid prövning av dessa frågor måste som

utredningen har utvecklat hänsyn tas till en rad skilda och ibland motstridiga intressen av humanitär, politisk och allmän samhällelig art. Det förutsätter att den prövande myndigheten har överblick över förhållandena på olika områden. En uppdelning av den centrala utlänningsmyndighetens samtliga uppgifter enligt UtIL och UtIK på skilda fackmyndigheter — en tanke som har förts fram i ett par remissyttranden — är ägnad att motverka den nödvändiga intresseavvägningen och försvåra en sammanhållen och enhetlig handläggning av utlänningsärenden. En sådan ordning framstår vidare inte som organisatoriskt eller administrativt rationell. Det synes inte heller ändamålsenligt att utlänningsnämnden knyts som rådgivande organ till skilda myndigheter. Ett annat tungt vägande skäl att behålla en central utlänningsmyndighet är att viktiga frågor om utlänningsanspassning i vårt land, enligt vad jag senare i dag kommer att förorda, skall handläggas centralt av samma myndighet som handlägger frågor om rätt att resa in och vistas här. Huvudlinjen bör därför vara att kontroll- och anpassningsfrågornas handläggning i möjligaste mån hålls samlad hos ett enda organ. Jag ansluter mig alltså till utredningens och de flesta remissinstansernas uppfattning att det även framdeles bör finnas en central utlänningsmyndighet.

Prövningen av ärenden om uppehållstillstånd

Jag har redan framhållit att den individuella och den generella utlänningskontrollen tillgodoser skilda syften. Gränsen mellan dessa båda typer av utlänningskontroll är emellertid inte skarp. Sålunda kan utlänningsansökan avvisas enbart på den grund att han saknar föreskrivet tillstånd. Å andra sidan kan den som vid inresan har visering eller uppehållstillstånd inte avvisas på grund av att han med hänsyn till sina individuella förhållanden inte är önskvärd här. Den vandelsprövning som eljest skulle ha skett vid inresan görs i dessa fall i stället i ärendet om visering resp. uppehållstillstånd. Även när ärende om uppehållstillstånd prövas först efter utlänningsansökan omfattar prövningen vanligen utlänningsansökan. Bosättningsstillstånd beviljas först efter prövning av utlänningsansökan.

Det föreligger inget formellt hinder att utlänningsansökan, som har funnits inte böra avvisas eller utvisas, därefter vägras uppehållstillstånd eller förlängning av sådant tillstånd och förpassas ur landet. Vid tillkomsten av UtIL diskuterades denna inkonsekvens i utlänningslagstiftningen. Föredragande departementschefen uttalade (prop. 1954: 41 s. 61—62) att det vid den generella utlänningskontrollen visserligen inte i första hand är fråga om en kvalitativ bedömning av den enskilde utlänningsansökan utan om en allmän begränsning av tillträde till landet och om förutsättningarna för undantag i de särskilda fallen från denna begränsning. Även en bedömning av utlänningsansökan personliga förhållanden kan emellertid komma i fråga, när en restriktiv politik för tillträdet till riket upprätthålls, fortsatte han, men bedöm-

ningen hänger då samman med de allmänna riktlinjerna för utlänningspolitiken och faller bort i den mån en friare utlänningspolitik förs. Mot denna bakgrund ansågs behovet att behålla utvisningsinstitutet kunna diskuteras, men tanken att avskaffa institutet avvisades med hänsyn till att utvisning behövs som ett permanent medel att avlägsna utlänning härifrån även om kravet på tillstånd för rätt att vistas i landet skulle efterges. Slutsatsen blev att den angivna principiella motsättningen i lagen inte kunde avlägsnas. Riksdagen godtog dessa uttalanden (1LU 1954: 14, rskr 155).

Utlänningsutredningen har nu på nytt tagit upp frågan om vandelsprövningen i ärenden om uppehållstillstånd. Under återopande av rättssäkerhetsskäl föreslår utredningen, att ett uttryckligt förbud att vägra utlänning uppehållstillstånd på grund av hans vandel införs i UtIL. I anslutning härtill skall enligt utredningens förslag möjligheterna att utvisa utlänning vidgas. Så gott som alla remissinstanserna anser liksom utredningen att utlänning bör beredas ökat rättsskydd i ärenden om uppehållstillstånd. Där emot råder delade meningar om det ändamålsenliga i att tillgodose detta önskemål på det sätt som utredningen har föreslagit.

Från rent principiella synpunkter kan det synas tilltalande att som utredningen förordar dra skarpare gräns än f. n. mellan individuell och generell utlänningskontroll. Vilka praktiska konsekvenser förslaget får beror, som framhölls vid UtIL:s tillkomst, i första hand på vilken utlänningspolitik vi för. I prop. 1966: 52 angående riktlinjer för arbetsmarknadspolitiken anförde jag (s. 239) att meningen är att en ordnad invandring skall tillämpas i fråga om arbetskraft från andra än de nordiska länderna. När den ordnade invandringen får formen av kollektiv rekrytering liksom f. ö. vid flyktingöverföring är det naturligt att även frågan om uppehållstillstånd prövas i samband med rekryteringen eller uttagningen, dvs. före inresan i Sverige.

Det kan enligt min mening inte gärna komma i fråga att utlänning, som har rekryterats utomlands och då beviljats arbets- och uppehållstillstånd, skall kunna avvisas när han kollektivt överförs till Sverige eller, om nuvarande förbud att avvisa den som har uppehållstillstånd kvarstår, utvisas kort efter inresan på grund av förhållanden som förelåg redan före inresan. En sådan ordning framstår som olämplig också vid enskild invandring. Vidare delar jag den uppfattning som har uttalats vid remissbehandlingen att det från utlänningsens egen synpunkt ofta måste vara mera olägligt att drabbas av utvisningsbeslut, som alltid skall förbindas med förbud att återvända hit, än att få avslag på ansökan om uppehållstillstånd och ev. förpassas ur landet. De praktiska konsekvenserna av utredningens förslag är därför knappast godtagbara. Tveksamhet inför dessa konsekvenser har kommit till uttryck även i yttranden från remissinstanser som har tillstyrkt utredningsförslaget. Jag kan för min del inte förordas förslaget.

Däremot är jag ense med utredningen och remissinstanserna om att det är önskvärt att utlänning bereds ökat rättsskydd i ärenden om uppehålls-

tillstånd. Det blir i dessa ärenden, till skillnad från viseringsärenden, ofta — särskilt i ärenden om förlängt tillstånd — fråga om att pröva utlänningspersonliga förhållanden, sedan han redan har vistats i Sverige någon tid och därigenom fått i varje fall någon anknytning till vårt land. Utredningen har själv antytt en annan väg att öka rättsskyddet än den som utredningen har valt, nämligen genom att införa besvärsmått för utlänningsbeslut vid avslag på ansökan om uppehållstillstånd. I likhet med flera remissinstanser förordar jag en sådan lösning. Besvärsmåtten bör begränsas till fall då avslagsbeslutet grundas på utlänningspersonliga egenskaper eller förhållanden, hans vandel. Innan avslagsbeslut fattas på sådan grund bör utlänningsnämnden höras. I enlighet med vad som gäller vid besvär över den centrala utlänningsmyndighetens beslut i ärende om avvisning eller utvisning bör besvär över avslag på ansökan om uppehållstillstånd få föras endast om nämnden eller ledamot i nämnden har anfört avvikande mening. Besvär bör föras hos Kungl. Maj:t på samma sätt som besvär i avvisnings- eller utvisningsärende. Jag föreslår att besvärsmåtten utformas i enlighet härmed.

Genom besvärspövningen hos Kungl. Maj:t kommer den centrala utlänningsmyndigheten att få viss ledning för sin egen prövning av utlänningsvandel i uppehållstillståndsärenden. Vissa generella normer för myndighetens prövning synes emellertid möjliga att ge. Jag återkommer i specialmotiveringen till denna och andra frågor som aktualiseras i detta sammanhang.

Utvisningsgrunderna

De grunder på vilka utlänningsbeslut kan utvisas ur Sverige anges uttömmande i UtlL. De hänför sig till utlänningsbeslutets vilja eller förmåga att försörja sig ärligt och hans vilja att uppfylla sina ekonomiska förpliktelser samt i vissa fall till alkoholmissbruk och, i fråga om utlänningsbeslut som har dömts för brott, till risk för fortsatt brottslighet.

Jag har förut nämnt att utlänningsutredningen som en konsekvens av sitt förslag att förbjuda vandelsprövning i ärenden om uppehållstillstånd förordar att möjligheterna att utvisa utlänningsbeslut vidgas. Enligt utredningen bör det ske i två hänseenden, dels genom att nuvarande utvisningsgrunder får större tillämpningsområde, dels genom att två nya utvisningsgrunder införas, nämligen att utlänningsbeslutet i landet bedriver verksamhet som utgör uppenbar fara för den allmänna ordningen eller säkerheten eller att han med hänsyn till föregående verksamhet eller eljest skäligen kan antas komma att här bedriva verksamhet som utgör fara för rikets säkerhet.

Med den ståndpunkt som jag nyss har tagit till utredningens förslag i fråga om vandelsprövningen i ärenden om uppehållstillstånd föreligger enligt min mening inte tillräcklig anledning att överväga sådana ändringar beträffande utvisningsgrunderna som utredningen föreslår.

Däremot anser jag skäl tala för ett vid remissbehandlingen framfört förslag att jämställa narkotikamissbruk med alkoholmissbruk som utvis-

ningsgrund. F. n. kan utlänning utvisas, om han är hemfallen åt alkoholmissbruk och till följd därav finnes vara farlig för annans personliga säkerhet eller föra ett grovt störande levnadssätt. Med den utbredning narkotikamissbruk har fått numera och de följer sådant missbruk i regel har för missbrukarens omgivning föreslår jag att även den som är farlig för annans personliga säkerhet eller för ett grovt störande levnadssätt till följd av narkotikamissbruk skall kunna utvisas. Liksom vid alkoholmissbruk blir det vid narkotikamissbruk fråga om att i utvisningsärendet göra en avvägning mellan bl. a. vårt lands ansvar för att missbrukaren får vård och våra vårdresurser. I allmänhet synes det vara rimligt att utvisning sker av utlänning som kan antas ha varit missbrukare redan vid sin ankomst hit, om andra omständigheter, främst sådana som anges i UtIL, inte talar mot utvisning. Dit hör utlänningens levnads- och familjeförhållanden och längden av den tid som han har vistats i landet.

Yrkesbegränsning av arbetstillstånd

Enligt UtIL skall arbetstillstånd avse visst slag av arbete. Denna obligatoriska yrkesbegränsning av arbetstillstånd har inte tagits upp till övervägande i utlänningsutredningens betänkande. I några remissyttranden, bl. a. yttrandet från LO, har emellertid förordats att skyldigheten att yrkesbegränsa arbetstillstånd mjukas upp eller helt upphävs. Sålunda menar LO att utlänning som har vistats och arbetat här viss tid bör kunna få arbetstillstånd utan yrkesbegränsning.

Möjligheten att yrkesbegränsa arbetstillstånd är väsentlig för att kontrollera bl. a. att invandrande utländsk arbetskraft inte söker sig till yrkesområden med brist på arbetstillfällen eller koncentreras till de mest osäkra yrkesområdena. Jag kan därför inte ansluta mig till den vid remissbehandlingen framförda uppfattningen att yrkesbegränsningen bör upphävas helt. Däremot är jag ense med LO om att yrkesbegränsning av arbetstillstånd ofta inte är påkallad och många gånger kan motverka den invandrade arbetskraftens anpassning på vår arbetsmarknad, när fråga är om arbetskraft som redan är etablerad på denna marknad. Jag föreslår att den nuvarande föreskriften i 16 § första stycket UtIL, enligt vilken arbetstillstånd alltid skall avse visst slag av arbete, ersätts med föreskrift om att sådant tillstånd får avse visst slag av arbete.

Beslut i ärenden om arbetstillstånd

Arbetstillstånd meddelas och återkallas av den centrala utlänningsmyndigheten. Av min redogörelse i det föregående för nuvarande förhållanden framgår emellertid att AMS och arbetsmarknadsparterna har tillförsäkrats väsentligt inflytande över arbetsmarknadsbedömningen i ärenden om arbetstillstånd. Utlänningsutredningen föreslår nu, med instämmande

av flertalet remissinstanser, att beslutanderätten i ärenden om arbetstillstånd förs över till AMS.

Utredningens förslag liksom remissinstansernas ställningstaganden bygger på att handläggningen av övriga tillståndsärenden och andra frågor om utlänningsinresa och vistelse här skall ankomma på en central utlänningsmyndighet. Jag vill i anslutning härtill upplysa att det, enligt de förslag som jag avser att anmäla senare i dag, inte är lämpligt att anförtro uppgiften att vara central utlänningsmyndighet åt AMS eller annan fackmyndighet inom område som har betydelse för utlänningsfrågornas bedömning.

Statsmakterna har vid en rad tidigare tillfällen tagit ställning till frågan att ålägga den centrala arbetsmarknadsmyndigheten beslutanderätten i ärenden om arbetstillstånd. Senast skedde det vid tillkomsten av UtIL. Som skäl för att beslutanderätten alltså borde tillkomma den centrala utlänningsmyndigheten anfördes då bl. a. (se prop. 1954: 41 s. 68) att frågor om uppehålls- och arbetstillstånd hänger nära samman och att frågan om arbetstillstånd är endast ett av de spörsmål som måste bedömas i utlänningsärende. En uppdelning av beslutanderätten på olika myndigheter ansågs därför komma att leda till betydande olägenheter.

Som utredningen betonar i olika sammanhang kan frågan i vilken omfattning utlännningar skall tillåtas invandra i vårt land inte bestämmas enbart med utgångspunkt i arbetsmarknadsläget. Hänsyn måste tas också till bl. a. tillgången på bostäder, utbildningsmöjligheter och sjukvårdsplatser. Humanitära och politiska synpunkter gör sig vidare ibland gällande. Som framhölls vid tillkomsten av gällande utlänningslag hänger arbets- och uppehållstillstånd alltså intimt samman. Det ena tillståndet förutsätter ofta det andra. Mot denna bakgrund har jag nyss intagit den principiella ståndpunkten att tillståndsärendena bör hållas samman hos en enda myndighet. Det är givet, att denna myndighet måste få underlag för sina bedömningar genom kontakter med skilda fackmyndigheter. I fråga om arbetsmarknadsbedömningen är fackmyndighetens inflytande garanterat genom uttryckliga bestämmelser i UtIL och UtIK, och i praktiken följer den centrala utlänningsmyndigheten AMS:s och arbetsmarknadsparternas bedömning av arbetsmarknadsläget. Enligt vad AMS har framhållit i sitt remissyttrande har den nuvarande ordningen fungerat väl. Dessa omständigheter talar mot ändring av nuvarande ordning.

I vilken omfattning utlännningar skall tillåtas att ta anställning i vårt land är alltså inte i alla lägen enbart en arbetsmarknadspolitisk fråga. Jag kan därför inte dela utredningens och flera remissinstansers mening att avsaknad av beslutanderätt i arbetstillståndsärenden utgör en opåkallad begränsning i AMS:s handlingsfrihet vid bl. a. arbetskraftsrekrytering i utlandet och flyktingöverföring hit från andra länder. Som statens utlänningskommission har påvisat kan den av utredningen föreslagna ordningen dessutom medföra administrativa olägenheter.

Av dessa skäl förordar jag att nuvarande ordning skall bestå. Jag vill emellertid erinra om att detta innebär att AMS och arbetsmarknadsparterna alltjämt skall ha det avgörande inflytandet över arbetsmarknadsbedömningen i ärende om arbetstillstånd. Den centrala utlänningsmyndigheten bör alltså inte kunna avgöra sådant ärende på grund av en annan arbetsmarknadsbedömning än den som AMS har gett uttryck åt generellt eller i det särskilda ärendet. Avslag på ansökan om arbetstillstånd som AMS har tillstyrkt eller bifall till sådan ansökan som AMS har avstyrkt bör komma i fråga endast när andra skäl än arbetsmarknadsskäl åberopas för beslutet.

Besvärsrätt i ärenden om arbetstillstånd

Av min tidigare redogörelse framgår att utlännings rättssäkerhet i tillståndsärenden tillgodoses huvudsakligen genom att den beslutande myndigheten bevakar de allmänna invandringspolitiska intressen som behöver beaktas i ärendena. Mitt förslag att viss besvärsrätt skall införas i ärenden om uppehållstillstånd innebär ett undantag från denna huvudlinje. Som jag har utvecklat förut motiveras undantaget av den prövning av utlänningspersonliga förhållanden som kan vara motiverad i dessa ärenden.

Utlänningsutredningens förslag att besvärsrätt i viss utsträckning skall införas också i ärenden om arbetstillstånd grundar sig på att utredningen har förordat att beslutanderätten i ärendena skall föras över från den centrala utlänningsmyndigheten till AMS. Till följd härav kommer fråga om arbetstillstånd att prövas av endast en myndighet, framhåller utredningen, och möjligheten att mot AMS:s avstyrkande bevilja arbetstillstånd av humanitära skäl upphör.

Godtas mitt ställningstagande till frågan vilken myndighet som skall ha beslutanderätten i ärenden om arbetstillstånd faller utredningens huvudsakliga motiv för förslaget att införa besvärsrätt i dessa ärenden bort. Även de remissinstanser som har anslutit sig till förslaget synes förutsätta att besvärsrätt aktualiseras endast om AMS blir beslutande myndighet i dessa ärenden. Jag saknar anledning att med dessa utgångspunkter pröva utredningens förslag.

I frågan huruvida besvärsrätt i ärenden om arbetstillstånd är motiverad från andra synpunkter vill jag först fästa uppmärksamheten på uttalandena vid UTIL:s tillkomst, att det inte är möjligt att i lagen reglera den materiella innebörden i den aktuella utlänningspolitiken. Med anledning därav framstår besvärsförfarande i ärenden om arbetstillstånd eller, med förut angivet undantag, uppehållstillstånd som mindre ändamålsenligt. Utlänningsrättssäkerhet i dessa ärenden bör som hittills tillgodoses genom föreskrifter om vilken myndighet som skall pröva skilda slag av ärenden. Att förlägga beslutanderätten i alla dylika ärenden i vilka avslagsbeslut övervägs till Kungl. Maj:t är från praktiska synpunkter självfallet otänkbart. Jag vill emellertid erinra om att ökad användning av kollektiv rekrytering och överföring hit

av utländsk arbetskraft i realiteten kommer att innebära att AMS:s bedömning av arbetsmarknadsläget kan komma under Kungl. Maj:ts prövning. Uppdraget att besluta om sådan rekrytering och överföring tillkommer f. n. AMS men inte på grund av UtilL:s bestämmelser utan på grund av särskilt uppdrag av Kungl. Maj:t. Därav följer att AMS:s beslut i sådant ärende kan överklagas till Kungl. Maj:t enligt de regler som enligt styrelsens instruktion gäller för besvär över myndighetens beslut. Vidare vill jag nämna, att mitt förslag om viss besvärsrätt i ärenden om uppehållstillstånd återverkar också på beslut i ärenden om arbetstillstånd. Vägras utlänning arbetstillstånd endast på grund av att han inte får uppehållstillstånd, innebär nämligen bifall till besvär i uppehållstillståndsärendet att även ärendet om arbetstillstånd måste omprövas. Med hänsyn till vad jag nu anfört kan jag inte förorda att besvärsrätt i tillståndsärenden införs i vidare mån än vad jag har föreslagit i fråga om ärenden om uppehållstillstånd.

Utskottet

I den del av propositionen, som behandlas av andra lagutskottet, föreslås vissa ändringar i utlänningslagen. Förslaget innebär, att utlänningslagens rättssäkerhet skall stärkas i ärenden om uppehållstillstånd, att arbetstillstånd i motsats till vad som nu är fallet skall kunna meddelas utan yrkesbegränsning samt att narkotikamissbruk under vissa förhållanden skall kunna föranleda utvisning.

I utlänningslagen anges uttömmande de grunder på vilka utlänning, som diskvalificerat sig för fortsatt vistelse här, kan avlägsnas. Avvisning, utvisning och förvisning kan härvid komma i fråga. Utvisningsgrunderna hänför sig till utlänningslagens vilja att försörja sig ärligt, hans vilja att uppfylla sina ekonomiska förpliktelser och, i fråga om utlänning som har dömts för brott, till risk för fortsatt brottslighet. Vidare kan utlänning utvisas om han är hemfallen åt alkoholmissbruk och i följd därav är farlig för annans personliga säkerhet eller för ett grovt störande levnadssätt.

I propositionen föreslås, att genom ändring i 29 § första stycket 2) utlänningslagen narkotikamissbruk skall jämföras med alkoholmissbruk som utvisningsgrund.

I motionen II: 1302 framställs ett yrkande, som innebär, att varken alkoholmissbruk eller narkotikamissbruk skall vara utvisningsgrund. Som skäl för sitt yrkande åberopar motionärerna den radikala förändring som skett i fråga om sättet att se på alkoholmissbruk. De menar att värdsynpunkterna bör bli avgörande i fråga om båda de aktuella utvisningsgrunderna.

Utskottet vill först erinra om att narkotikamissbruk — liksom fallet för närvarande är beträffande alkoholmissbruk — enligt propositionen skall vara utvisningsgrund endast om det leder till fara för annans personliga sä-

kerhet eller medför grovt störande levnadssätt. Vid prövning av utvisningsärendet skall hänsyn tas till utlänningens levnads- och familjeförhållanden samt till den tid han vistats i riket. För att utlänning som erhållit bosättningsstillstånd skall få utvisas krävs att synnerliga skäl föreligger. Bosättningsstillstånd skall enligt den av statsutskottet behandlade prop. 142 främdeles kunna meddelas redan efter två års vistelse här. Med hänsyn till de omständigheter som sålunda skall beaktas kan det enligt utskottets mening inte resas några vägande invändningar mot att missbruk av alkohol och narkotika skall kunna vara utvisningsskäl. Utskottet avstyrker därför motionsyrkandet och ansluter sig till propositionens förslag i motsvarande del.

Utskottet har inte heller i övrigt något att erinra mot det framlagda förslaget till ändring i utlänningslagen.

Utskottet övergår härefter till att behandla de likalydande motionerna I: 1036 och II: 1312. För att en utlänning skall få arbeta i vårt land måste han med vissa undantag, som anges i utlänningskungörelsen, ha arbetstillstånd. Ett av undantagen avser montör eller teknisk instruktör, som styrker att han har att utföra brådskande arbete i samband med uppsättning eller reparation av maskiner eller dylikt. Vederbörande är då befriad från skyldighet att ha arbetstillstånd under en tid av fjorton dagar.

I motionerna förordas, bl. a. under hänvisning till att betydligt liberalare regler gäller i andra länder, att den tillståndsfria tiden avsevärt förlängs eller att arbetstillstånd meddelas utan särskild prövning under en i motsvarande mån förlängd tid. Motionärerna yrkar, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t skall ge till känna vad som anförts i motionerna.

Liksom hittills bör det ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma i vilken omfattning arbetstillstånd skall krävas. Det kan förutsättas att Kungl. Maj:t tar upp den i motionerna aktualiserade frågan i samband med den prövning av utlänningskungörelsens bestämmelser, som blir erforderlig sedan riksdagen tagit ställning till prop. 142 angående riktlinjer för utlänningspolitiken. Någon särskild åtgärd från riksdagens sida i anledning av motionerna erfordras således inte.

Utskottet hemställer,

A. att riksdagen med avslag på motionen II: 1302 måtte bifalla förevarande proposition, nr 158, såvitt nu är i fråga;

B. att motionerna I: 1036 och II: 1312 icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 5 december 1968

På andra lagutskottets vägnar:

AXEL STRAND

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herrar Strand (s), Lars Larsson (s)*, Hübinette (h), fru Hamrin-Thorell (fp), herrar Eric Carlsson (cp), Dahlberg (s)*, Edström (fp) och Ivar Andersson (s);

från andra kammaren: herrar Anderson i Sundsvall (fp), Rimmerfors (fp), fröken Wetterström (h), herr Bengtsson i Varberg (s), fröken Sandell (s), herr Fredriksson (s)*, fru Svensson (s) och herr Johansson i Skärstad (cp).

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

vid utskottets hemställan under B.

(under förutsättning av bifall till reservation 1. i statsutskottets utlåtande 196)

av herr *Hübinette* (h) och fröken *Wetterström* (h), vilka ansett

dels att det avsnitt i utskottets utlåtande som börjar på s. 18 med orden »Liksom hittills» och slutar med orden »således inte» bort ersättas av text med följande lydelse:

I reservation 1. i statsutskottets utlåtande 196 över prop. 142 har framhållits att den nuvarande arbetstillståndsfria tiden för montagearbetare är mycket kort vid internationell jämförelse. Det har pekats på att strikt tillämpning av 14-dagarsregeln därför ej sällan kan leda till besvärande konsekvenser. Reservanterna har ansett att med hänsyn till det vidgade internationella samarbetet och den liberaliseringstendens som karakteriserar den europeiska arbetsmarknaden bör Kungl. Maj:t i positiv anda pröva frågan om en förlängning av 14-dagarsperioden. Andra lagutskottet delar den uppfattning, som sålunda kommit till uttryck i reservationen. Utskottets mening bör bringas till Kungl. Maj:ts kännedom.

dels att utskottet bort hemställa,

att riksdagen i anledning av motionerna I:1036 och II:1312 måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t ge till känna vad utskottet anfört om den arbetstillståndsfria tiden för montagearbetare.

Särskilt yttrande

av fru *Svensson* (s), som anförde:

Utlänningslagen bygger på principen, att de personer som omfattas av lagen har invandrat. Vi har dock i vårt land ett mycket stort antal personer, som inte själva har invandrat men som är födda här i äktenskap mellan svensk kvinna och utländsk man och till följd av den svenska medborgarskapslagstiftningen är utlänningar. Upp till 16-årsåldern vistas dessa »utlänningar» här på faderns uppehållstillstånd. Men efter 16 år skall alltså, enligt utlänningskungörelsens bestämmelser, även dessa utlänningar — om de inte skaffat sig bosättningstillstånd — ha såväl eget uppehållstillstånd som, i förekommande fall, arbetstillstånd. Detta har, enligt vad som upplysts från statens utlänningskommission hitintills inte varit något problem eftersom ungdomarna i fråga i praktiken räknats som svenska medborgare. Att problem inte uppstått torde emellertid väsentligen ha berott på att ungdomarna oftast sökt arbete i hemorten och därvid bott kvar hos sina föräldrar. I och med den större rörlighet vi numera har på arbetsmarknaden kan man dock inte bortse från att problem ur tillståndssynpunkt kan uppstå för denna grupp. Med hänsyn härtill är det enligt min mening angeläget att även det här upptagna problemet uppmärksammas i samband med den prövning av utlänningskungörelsens bestämmelser, som blir erforderlig sedan riksdagen tagit ställning till prop. 142 angående riktlinjer för utlänningspolitiken.